

at det hjælper ikke alene. Jeg mener selvfølgelig, at Hærens Officerer og Underofficerer gøre de bedste og ædlestes Bestræbelser og nære de varmeste Følelser for at gøre deres Gerning til Fordel for deres Fædreland, men den Aand, der er der, er kold, materialistisk Aand, og den fører aldrig det med sig, der giver Varme og Glæde. Og derfor bliver den Aand i Soldaterlivet ikke bedre ved, at man giver dem Oplysning. Der er mange lærde Folk med megen Oplysning, der ere nogle store Slyngler. Det er ikke selve Oplysningen, der skaber bedre Mennesker, og man maa ikke tro, at naar man bare propper Officerer og Underofficerer dygtig med Kundskab, saa bliver Aanden bedre; det gør den ikke af den Grund alene, hvis den Aand, der gaar gennem dem selv og gennem hele Hæren, ikke er god. Og derfor kan jeg for Resten slutte denne Debat med Grundtvigs Ord: Lys uden Varme er Helvedes Kval.

L. Rasmussen: Jeg har lyttet opmærksom til under den Debat, der er ført om det foreliggende Forslag, og er derved kommen til at tænke paa det gamle Ord, at det sete afhænger af Øjnene, der se. For naar vi tage de Medlemmer her i Salen, der i deres Ungdom have været enten Underofficerer eller menige Soldater, saa have de en Mening, og tage vi Krigsministeren og de Medlemmer her i Salen, der ere Officerer, saa have de en anden Mening. Det er ret naturligt, thi de to Parter se Tingene hver fra sin Side. Jeg skal ikke i og for sig blande mig deri. Det er 25 Aar siden jeg var Soldat, i alt Fald siden jeg var Rekrut, og jeg tror, at det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds (M. Madsen) har Ret, naar han hævder her, at Underofficerernes Behandling af Rekrutterne er bleven noget bedre siden den Tid. Men hvis det ærede Medlem ikke har Ret heri, hvis Underofficererne behandle Rekrutterne, saaledes som da jeg var Rekrut, tror jeg rigtigt nok, at Eksercerpladsen er alt andet end en god Opdragelsesanstalt for Ungdommen. Jeg vil samtidig hævde, at der var ogsaa i den Afdeling, jeg stod ved, Underofficerer, som vare de prægtigste Mennesker, jeg nogen Sinde har truffet, og jeg siger, at det var en Leg og en Lyst at være Soldat, hvis Underofficererne gennemgaaende vare som disse. Men en Ting var ejendommeligt for Underofficererne den Gang, og de have vist ikke glemt det endnu — det er jo mærkeligt, hvor sejt et saadant gammelt Utske

kan være, og det stammer vel fra den Tid, da Underofficererne vare tyske Lejesvende, som stode helt fremmede over for de Folk, de skulle behandle — det var en fenomenal Færdighed, Underofficererne i alt Fald den Gang havde i at bruge Skældsord og Eder, saa jeg maa sige, at det er en meget uheldig Opdragelsesanstalt for Landets Ungdom. Jeg tror, at det ærede Medlem har Ret i, at der er vundet ikke saa lidt siden, og den Anskuelse er jeg kommen til ved at tale med unge Mænd, der have været Soldater i de senere Aar; deraf kan jeg forstaa, at Aanden er forbedret. Det var for Resten noget ganske andet, der gav mig Anledning til at bede om Ordet. Det var den Udtalelse fra den højtærede Krigsminister, at der ikke fandt en eneste Mishandling eller utilbørlig Behandling af Mandskabet Sted, uden at det bliver taget op, og uden at det bliver straffet; men hvor kan den højtærede Krigsminister tale om det, det ved han overhovedet ikke noget som helst om. Thi naar en Rekrut skønner — i alt Fald deri har det ærede Medlem for Bælum Ret — at det til syvende og sidst vil komme til at gaa ud over ham selv, saa melder han det hverken til Bladene eller de overordnede, og saa faar Omverdenen slet intet at vide derom. Saadan var det, da jeg var Soldat, og saaledes er det sikkert endnu, at menige Soldater blive behandlet paa en saadan Maade, at de vel kunne faa deres overordnede straffede, men at de af Hensyn til, at det til syvende og sidst vilde gaa ud over dem selv, have ladet det være, og det er sikkert gaaet saaledes i de allerfleste Tilfælde, hvor menige ere behandlet paa en mindre heldig Maade. Jeg kender Tilfælde, hvor det er sikkert, at den vedkommende Underofficer kunde have faaet en alvorlig Straf, og hvor Resultatet blev, at den menige blev straffet, og saaledes er det gennemgaaende. Den højtærede Krigsminister ved slet ikke, hvor mange Tilfælde der bliver meldt og hvor mange ikke, men det vilde vi, der have staaet i Rekrutternes Række, og kende baade de Tilfælde, der blive meldte, og dem, der ikke blive det. Om det bliver meldt eller ikke, afhænger af den vedkommende Rekruts Karakter; er det en Mand, der tror, han kan klare sig, melder han det, men er han blød og føjelig, lader han syv være lige og tager det, som det gaar.

Krigsministeren (Tuxen): Jeg skal i Anledning af en Udtalelse af den sidste ærede Taler gøre den Bemærkning, at jeg